

24 אוגוסט, 2020

לכבוד
חברי הועדה לזכויות הילד
הכנסת
באמצעות המייל

שלום רב,

הנדון: חיזוק כישורים מקצועיים של מחנכות לגיל הרך

הצעתנו לקראת הדיון על תקנות חוק הפיקוח על מעונות יום

1. **אנו פונים אליכם לקראת דיון הועדה ב-26/8 בנושא תקנות הפיקוח על מעונות היום, כדי לבקשכם לדון ולבחון את תקנות הפיקוח בהקשר רחב, של איכות החינוך והטיפול הניתן לילדינו הרכים ביותר.**
2. **"בידיים טובות – המטה להשקעה בגיל הרך"** הוא שותפות רחבה, שהתארגנה לאחרונה, ומאגדת ארגוני הורים, מומחים מובילים מהאקדמיה, מפעילי מסגרות וארגוני חברה אזרחית (ראו הרשימה בנספח), הפועלים ביחד כדי לקדם תכנית לאומית להכשרת נשות חינוך בגילאי לידה עד שלוש.
3. כולנו מזועזעים ומודאגים מאירועי האלימות והתעללות בפעוטות שנחשפו בשנים האחרונות. זהו כמובן נגע שיש לבערו, ואפילו אירוע בודד הוא אירוע אחד יותר מדי. אבל היעדר מקרי קיצון של פגיעה קשה הינו רף נמוך מדי למערכת החינוך לגילאים אלו. פיקוח אפקטיבי חייב לתת מענה לבעיות כמו התעללות, אבל זו אינה יכולה להיות משימתו העיקרית. **המשימה העיקרית של חינוך לגילאי לידה עד שלוש היא להבטיח שהפעוטות יקבלו את החינוך שהם זקוקים לו.** לשם כך יש להתמקד בעשרות אלפי מחנכות-מטפלות שאינן מקבלות את הכלים המקצועיים הנדרשים כדי לעשות את עבודתן על הצד הטוב ביותר.
4. משימה זו היא קריטית מכיוון שהחינוך והטיפול בפעוט בשלוש השנים הראשונות לחייו משפיעים עליו לאורך כל חייו בצורה משמעותית ועמוקה. חוקרים רבים אף טוענים שלנסיבות החיים בשנים אלו יש השפעה גדולה יותר מאשר כל תקופה מאוחרת יותר. המחקר גם מראה שלטיפול איכותי בשנים הראשונות יש השפעה גדולה במיוחד על ההתפתחות הקוגניטיבית של ילדים ממשפחות עניות, שהמשאבים בביתם מצומצמים יותר. כתוצאה מכך, השקעה במקצוע החינוך בגילאים אלו היא גם כלי משמעותי לצמצום פערים חברתיים.¹ לפי מחקרו של זוכה פרס נובל בכלכלה, ג'יימס הקמן, התשואה מהשקעה בחינוך בגיל הרך למשפחות שחיות בעוני עומדת על 13.7% לשנה.²
5. המחנכות-מטפלות במעונות ובמשפחתונים הן המבוגרות שיוצרות את מציאות חייהם של הילדים במשך עשרות שעות בשבוע. בשל כך, התנהגותן וכישוריהן הן בעלות השפעה ניכרת על כל ילד וילדה, על דור המחר ועל עתיד החברה בישראל. אולם **המדיניות הנוכחית מתייחסת אליהן כאל שמרטפות, ולא כאל נשות חינוך מקצועיות.**
6. הצעד הראשון לקראת שינוי גישה הוא השקעה בכישוריהן של העובדות במערכת – תנאי הכרחי (אך לא מספיק) לשינוי יסודי באיכותה של מערכת החינוך בגילאי לידה עד שלוש. כיום, **רובן לא עוברות כל הכשרה, המיעוט**

¹ ליאת ואזן-סיקרין, רונלי רותם ודליה בן רבי, "גיל הינקות בישראל: צורכי הילדים וההורים, שירותים ומדיניות", מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל, ירושלים, יוני 2016. [קישור](#).

² García, J. L., Heckman, J. J., Leaf, D. E., & Prados, M. J. (2017). *Quantifying the life-cycle benefits of a prototypical early childhood program* (No. w23479). National Bureau of Economic Research. [קישור](#)

שמשתתף בקורסים אינו מקבל מענה נאות, והפער רק הולך ומתרחב מדי שנה. ללא מענה בתחום פיתוח המיומנויות, לא תהיה יכולת לפקח באופן אפקטיבי על איכות החינוך שמקבלים ילדינו, והמערכת תישאר תקועה ברמתה הנוכחית.

7. בהתאם לכך, שותפות "בידיים טובות" גיבשה הצעה לתכנית לאומית להשקעה בכישוריהן של מחנכות-מטפלות ומנהלות מסגרות לחינוך ילדים עד גיל שלוש.

8. אנו מציעים כי הממשלה תשקיע בהכשרת קרוב ל-10,000 נשות מקצוע בשנה בעלות כוללת של כ-75 מיליון ₪ לשנה. השקעה זו תאפשר הכשרה בסיסית של כל המחנכות-מטפלות שעובדות במעונות היום ובמשפחתונים בתוך שנים ספורות, והמשך ליווי והכשרה לאורך עבודתן עם הפעוטות. עיקרי התכנית הינם:

8.1. הקמת מערכת ייעודית להכשרת נשות מקצוע תוך כדי עבודה, המשלבת באופן מלא בין תהליך בניית הכישורים לבין העבודה השוטפת. ההכשרה תתקיים בשעות העבודה, כאשר המחנכות יקבלו עליהן שכר מלא, והמפעילים יקבלו שיפוי למימון שכר מחליפות.

8.2. ההכשרות יבוצעו ע"י גופים בעלי נסיון וידע רלבנטי, בדגש על תכניות אקדמיות לחינוך לגיל הרך.

8.3. המעסיקים ישותפו באופן מלא בתכנון תכנית הלימוד והפעלתה, כדי להבטיח שההכשרה תתרום באופן ישיר להגברת איכות המסגרות.

8.4. תהליכי ההכשרה יהיו רצופים, לאורך כל שנות עבודתה של המחנכת, ויאפשרו לה לצבור יכולות ולהתקדם באופן הדרגתי, כולל להשכלה אקדמית ו/או מסלולי ניהול.

8.5. ההכשרות ייבחנו לפי השפעתן על איכות החינוך שמקבלים הילדים במסגרת, באמצעות תהליכים שיטתיים של מדידה והערכה לאורך זמן.

9. בראייתנו, יישומה של תכנית מסוג זה צריך להיות חלק בלתי נפרד ממהלך הפיקוח על המסגרות החינוכיות לגיל הרך.

10. לפני סיום, נבקש להופיע בפני הוועדה כדי שנוכל להציג בפירוט את עמדתנו.

בתודה מראש,

טלי ניר, עו"ד	ללי דרעי
מנכ"לית עמותת 121	מנהלת קידום מדיניות – עמותת 121

נספח: חברי בידיים טובות

חברי ועדת ההיגוי

קרן ברכה
קרן רש"י
קבוצת קרסו

חברי מטה (לפי סדר א"ב)

אמונה
איתך – משפטניות למען צדק חברתי
ארלי סטארטס
דואט

הארגון העולמי לבריאות הנפשית של הילד
המכון הדמוקרטי
המעבדה לחקר בגיל הרך – אונ' ת"א
המרכז לגיל ינקות – המרכז הבינתחומי הרצליה
המרכז לחקר התפתחות הילד – אונ' חיפה
הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
העמותה הישראלית למען הילד בגיל הרך
הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות

ויצ"ו העולמית

מכללת אורנים

מעונות בית יעקב

מרכז SEED

נעמ"ת

סמינר הקיבוצים

עמותה ישראלית למען הילד בגיל הרך

